GEMEENTE HOORN

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 2270711
Steller: M. Helderman
Datum commissie: 16 september 2025
Datum raadsvergadering: 30 september 2025

Team: Erfgoed
Teammanager: P. Meijers
Portefeuillehouder: A. A. M. Boomgaars
E-mail: ma.helderman@hoorn.nl

Onderwerp:
Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfriese gemeenten 2025

Agendering
Ter besluitvorming

Bijlagen

1	Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfriese gemeenten d.d. 16-6-2025
2	Was – Wordt lijst
3	Toelichting gemeenschappelijke regeling Archeologie West-Friesland 2025
4	
5	

De raad besluit:
1. Uit te treden uit de Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfriese gemeenten
2. In het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen een positieve zienswijze af te geven op de geactualiseerde Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfriese gemeenten.

Samenvatting
Archeologie West-Friesland voert de archeologische werkzaamheden uit voor de colleges van de aangesloten gemeenten. In de huidige Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfriese gemeenten staan de gemeenteraden als deelnemers vermeld. Er worden echter geen werkzaamheden voor de gemeenteraden uitgevoerd. Daarom kunnen de gemeenteraden uit de GR treden.

De tekst van de huidige regeling dateert grotendeels uit 2012. Actualisatie is daarom wenselijk, mede vanwege de Omgevingswet en om de regeling te verduidelijken. Het vaststellen van de geactualiseerde gemeenschappelijke regeling heeft geen financiële gevolgen voor de begroting.
Met de actualisatie wordt ook Hollands Kroon toegevoegd aan de regeling. Sinds 2020 is met Hollands Kroon separaat een dienstverleningsovereenkomst gesloten. Het geeft meer duidelijkheid door Hollands Kroon onderdeel te maken van de Gemeenschappelijke Regeling.
Conform artikel 1 lid 2 en 3 Wet Gemeenschappelijke Regelingen wordt de gemeenteraad gevraagd om een zienswijzen af te geven voor de Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfriese gemeenten.

1. Inleiding: reden van het voorstel

Aanleiding
Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Dit heeft invloed op de regels omtrent archeologie waardoor aanpassing van de gemeenschappelijke regeling nodig is. Daarnaast dateert de huidige regeling grotendeels van 2012. Actualisatie en verduidelijking was op bepaalde punten daarom nodig. Daaruit blijkt tevens dat de regeling eigenlijk alleen collegebevoegdheden betreft. Omdat er geen werkzaamheden voor de raad worden uitgevoerd kan de raad daarom uittreden.

Belang
Een gemeenschappelijke regeling met duidelijke afspraken die juridisch aansluiten bij de huidige wetgeving en situatie.

Centrale vraag
Welke zienswijze wil de gemeenteraad meegeven voor de (geactualiseerde) Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfriese gemeenten?

2. Beoogd maatschappelijk resultaat
Dit punt is niet van toepassing voor dit raadsvoorstel.

3. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie
Dit punt is niet van toepassing voor dit raadsvoorstel

4. Kaders
Wet Gemeenschappelijke Regelingen
De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) vormt het wettelijk kader. Hierin is bepaald dat raden, colleges en burgemeesters van twee of meer gemeenten, voor zover voor de eigen bevoegdheid, een gemeenschappelijke regeling kunnen treffen ter behartiging van bepaalde belang(en) van die gemeenten. Wanneer het de bevoegdheid betreft van het college moet het college eerst aan de gemeenteraad vragen om een zienswijze over de ontwerpregeling. Wanneer de tekst van de regeling definitief is, moet de raad nog om toestemming worden gevraagd. Dit voorstel betreft het verzoek om de zienswijze op de ontwerpregeling.

Omgevingswet
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden, die 26 wetten integreert waaronder de voormalige Wet ruimtelijke ordening. Bepalingen ten aanzien van archeologie die in de oude wetten waren opgenomen, zijn nu opgenomen in de Omgevingswet. Dit gaat onder meer over het digitaal beschikbaar stellen van gegevens en advisering over archeologie.

Erfgoedwet
In de Erfgoedwet zijn de wettelijke taken vastgelegd met betrekking tot de archeologische en cultuurhistorische waarden.

Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfriese gemeenten
Sinds 2012 wordt er samenwerkt op gebied van archeologie. De gemeente Hoorn verzorgt voor verschillende gemeenten de wettelijke verplichting ten aanzien van archeologie. De kosten hiervan worden vergoed door de betreffende gemeenten. Inmiddels doet Hoorn dit voor Drechterland, Enkhuizen, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel. Hollands Kroon is nog geen onderdeel van de huidige gemeenschappelijke regeling. De werkzaamheden voor deze gemeente worden nu nog tijdelijk uitgevoerd op basis van een dienstverleningsovereenkomst.

5. Argumenten

Uittreding raad uit Gemeenschappelijke Regeling Archeologie

Tijdens de evaluatie van de tekst van de Gemeenschappelijke Regeling Archeologie is gebleken dat de gemeenteraad als deelnemer is opgenomen in de gemeenschappelijke regeling maar er geen werkzaamheden voor de gemeenteraad worden uitgevoerd. Hierdoor is het niet zuiver om de gemeenteraad als deelnemer op te nemen in de regeling. Gelet op de Wet gemeenschappelijke regeling, blijft de gemeenteraad wel betrokken, wanneer het een gemeenschappelijke regeling met alleen de colleges als deelnemers wordt. Aan de gemeenteraden wordt zienswijzen gevraagd en na de verwerking hiervan toestemming gevraagd. Zo blijft de gemeenteraad betrokken bij onder andere de wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling.

Actualisatie Gemeenschappelijke Regeling Archeologie

Met de gemeenschappelijke regeling wordt door de gemeenten voldaan aan de wettelijke verplichtingen. Tevens kan door de bundeling van werkzaamheden de formatie efficiënt worden ingezet. De regeling functioneert naar tevredenheid van alle gemeenten en inhoudelijke aanpassing is daarom niet gewenst.

De tekst is geactualiseerd zodat deze aansluit op de Omgevingswet en de Erfgoedwet. Daarnaast zijn bepaalde bepalingen tekstueel aangescherpt ter verduidelijking. Inhoudelijk verandert er niets aan de afspraken over advisering, werkprocessen en overige verplichtingen van de betrokken gemeenten.

Gemeente Hoorn is uitvoerder van de gemeenschappelijke regeling. Omdat het gaat om wettelijke taken zonder commercieel oogmerk zijn kostendekkende tarieven het uitgangspunt. Dat verandert niet door de geactualiseerde regeling. Er staat nu wel duidelijker in hoe de tarieven zijn opgebouwd en welke kosten worden toegerekend en geactualiseerd naar veranderde omstandigheden. Gemeente Hoorn loopt als dienstverlenende gemeente het risico dat er minder uren worden afgenomen dan waarop de organisatie is ingericht. Dit risico wordt beperkt doordat deelnemers een vastgesteld minimaal aantal uren dienen af te nemen en dit alleen na een bepaalde periode kunnen aanpassen.

Toetreding Hollands Kroon aan Gemeenschappelijke Regeling Archeologie

Hollands Kroon verzocht in 2023 toe treden aan de Gemeenschappelijke Regeling Archeologie. Afgelopen jaren heeft de gemeente Hoorn de werkzaamheden uitgevoerd op basis van een aparte dienstverleningsovereenkomst. Nu met de actualisatie wordt gelijk Hollands Kroon toegevoegd. Hierdoor gelden voor alle gemeenten dezelfde rechten en plichten.

6. Maatschappelijk draagvlak en participatie

Dit voorstel leent zich niet voor participatie vanuit de samenleving. Het voorstel is tot stand gekomen op basis van een uitvoerig participatieproces met de betrokken gemeenten.

Het voorstel tot uittreding van de gemeenteraden en actualisatie Gemeenschappelijke Regeling is ook aan de andere deelnemende gemeenteraden toegezonden voor gelijksoortige besluitvorming.

7. Financiële gevolgen

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen voor het begrotingsresultaat.

8. Communicatie

Nadat de geactualiseerd Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfriese gemeenten door alle colleges is vastgesteld wordt deze gepubliceerd via de Staatscourant en overheid.nl.

GEMEENTE HOORN

9. Realisatie

De huidige werkzaamheden van Archeologie West-Friesland zal niet veranderen.

Wanneer alle gemeenteraden hun zienswijze hebben ingediend, worden deze indien nodig verwerkt in de ontwerpregeling. Daarna wordt de definitieve regeling opnieuw voorgelegd aan de raad met verzoek toestemming te verlenen aan het college om de regeling te sluiten. Naar verwachting is dit in november/december 2025. Daarna kunnen de college hun definitieve besluit nemen.

Hoorn, 26 AUG. 2025

het college van burgemeester en wethouders van Hoorn,

de secretaris, de burgemeester,